

Рег. № 2029/11.05.2016г.

лкз. 2

СТ А Н О В И Щ Е

от

полковник доцент д.н Нено Христов Христов

Адрес: гр. София 1517, ж.к. „Младост-4“, бл. 491, вх. 12ап. 15

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”

Професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”

Научна специалност:

- 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”;

- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили”;

на научните трудове на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев, доктор на науките по научна специалност- „Организация и управление извън материалната сфера (отбрана и национална сигурност)”, единствен участник в конкурс за заемане на академична длъжност „професор” за граждански служител в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”, за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност” във факултет „Общовойскови” на НВУ „Васил Левски”.

Конкурсът е обявен със Заповед на Началника на НВУ „В.Левски” № - РД-02-198/12.02.2016г. и обява в ДВ-бр. бр.16/ 26.02.2016г.

Съставът на Научното жури е отдаден в Заповед № РД-02-491/10.12.2015г. на Началника на НВУ „В. Левски”.

1. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Списъкът с предоставените за рецензиране материали съдържа -290 заглавия, от които авторски -38 бр. и в съавторство -252 бр. На български език са публикувани 135 заглавия, на английски език и на руски език-155.

Количеството на публикациите е впечатляващо представително и оценявам като достатъчно за участие в конкурс за академична длъжност „професор”.

Научните разработки и публикационната дейност на кандидата за академична длъжност „професор“ доц. д.ик.н. д.н. Венелин Кръстев Терзиев имат възходящо развитие, като преминават през различни етапи на творческо и научно изграждане. Изследванията са свързани със сигурността и отбраната, социалната адаптация на военнослужещите, социалното програмиране, пазара на труда и социалните политики, устойчивото развитие, образованието и обучението, икономиката и управлението.

Разработките са в резултат на положените усилия в един сериозен период като продължителност, което е безспорна база за сравнение, но и предпоставка за устойчивост на приносите, изградени в тях. Същите дават добра основа за развитие на различни практически модели и достигане на устойчиви икономически и социални ефекти.

Публикациите са в специализирани научни издания. Стилът на кандидата е академичен, задълбочен, разбираем и достъпен.

В страната са публикувани 105 издания, а в чужбина 155 издания,(в страната и чужбина-30), от които 38 авторски и 252 в съавторство с един двама и повече съавтори. Впечатляващи са участията на кандидата в конкурса на международни научни конференции в чужбина.

Безспорно доказателство за актуалност на изследванията на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев е последователността в тяхното развитие - без да се повтарят, те надграждат идеи в теоретичен и практически аспект и покриват

определен тематичен периметър, което определя нейната роля на учен и изследовател с безспорни качества и съответствие за длъжността „професор“.

2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Учебно- преподавателска дейност на кандидата

Проф. д.н. Венелин Терзиев е титуляр преподавател в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”.

Кандидатът в конкурса - има ръководство в обучение на докторанти и дипломанти. Справките показват участие в научни журита по процедури от ЗРАСРБ, рецензиране в научни списания, на учебна литература и научни издания.

Преподавателската дейност на кандидата обхваща както обучение: в образователно-научната степен „доктор”; в двете образователни квалификационни степени на висшето образование (бакалавър и магистър) и така също за повишаване квалификацията на специалисти.

Контролна и експертна дейност

Проф. д.н. Венелин Терзиев е активен участник в експертна, консултантска и др. подобна дейност на институции и органи на управление, стопански организации и фирми.

Според представената справка проф. д.н. Венелин Терзиев е участник в организационни, научни и програмни комитети на международни и национални научни форуми, вкл. организиране на конгреси, симпозиуми, работни срещи и на секции в тях.

Кандидатът в конкурса проф. д.н. Венелин Терзиев участва в редакционни колегии (съвети) на национални, чуждестранни и международни научни издания, член е на Международная профессорская ассоциация и на Съвета за интелигентен растеж към Министерски съвет.

Нормативна област.

Кандидатът взема участие и ръководство при разработването на редица стандартизационни и други нормативни документи, свързани с процеса на обучение , с принос за формиране на ключови компетентности и компетенции.

3. Основни научни резултати и приноси

Научните трудове покриват следните тематични области: управление на маркетинга, управление на логистиката, управление и логистика на сигурността и отбраната, икономика и управление на образованието.

Основните приноси на кандидата са с научен, научно приложен и приложен характер и могат да се обобщят в следните направления:

- Сигурност и отбрана - трудове-(№№-1- 36) ;
- Социална адаптация на военнослужещите – трудове- (№№-37- 89);
- Социално програмиране – трудове-(№№- 90- 136) ;
- Пазар на труда и социални политики – трудове-(№№ - 137- 226);
- Устойчиво развитие – трудове- (№№ - 227-247);
- Образование и обучение- трудове- (№№ - 248- 265);
- Икономика и управление- трудове- (№№ - 266-290).

Поради интердисциплинарния характер на научните изследвания на кандидата в конкурса, научните приноси в посочените проблемно-тематични области могат да бъдат обобщени като:

I. Тематична област - „Сигурност и отбрана”:

1.1. Генерирани са нови знания и умения на основата на изследванията и анализа на средата за сигурност и на военно-икономическия потенциал за разкриване на проблемните области, като са посочени възможностите на ефективния мениджмънт на ресурсите за сигурност и отбрана посредством рационализирането на управленските решения при трансформацията на ресурсите в отбранителни способности, ориентирани към постигането на мисиите и целите на въоръжените сили на основата на икономичност, ефективност, ефикасност и прозрачност.

1.2. Разширени и обогатени са съществуващите знания чрез изследване на реализацията на взаимовръзката „ресурси-способности-ползи” на основата на стратегическия подход при управлението на ресурсите за сигурност и отбрана.

1.3. Прецизиран и разширен е категорийният апарат, принципите и подходите чрез направен анализ по зависимостта „разходи-ефекти“ като основа на финансовото управление и контрол, базирани на програмно-целевия подход и създаване на модел за прогнозиране на ресурсите за сигурност и отбрана.

1.4. Генерирано е знание за възможностите на интегрираната логистика за постигането на необходимите оперативни способности на Въоръжените сили посредством хармонизирането на технологиите и техния жизнен цикъл в съответствие с тези на НАТО.

1.5. Научно защитена е тезата за мястото и ролята на системата за управление на човешките ресурси като част от мениджмънта на ресурсите за сигурност и отбрана. Специално внимание е обърнато на нелинейната връзка сигурност-икономика-екология.

II. Тематична област - „Социална адаптация на военнослужещите“

2.1. Разширяване и дообогатяване на теорията на социалната адаптация като елемент на социалната политика с фокус върху многоаспектността на социалната адаптация като приспособимост на промените на социалната среда. Проследена е зависимостта „социална адаптация -социализация“ на основата на в отговор на равновесността на личността със социалната общност, изпълнена със социално съдържание.

2.2. Чрез научен анализ се дава отговор на въпроса, кое прави процесът на социализация част от процеса на социалната адаптация. Изведена е значимостта на потребностите, мотивите и жизнените ценности на личността, нейният опит, психологическите ѝ характеристики и ориентация, като проявление на идентичността в отговор на взаимодействието „личност - социална среда“.

2.3. Комплексността и оригиналността на научните изследвания и анализи в посочените трудове на кандидата доказват по неоспорим начин необходимостта от акцентирание върху особеностите на социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба, чиято ефективност е в

пряка зависимост от технологията и особеностите на самия процес на приспособяване към гражданския социум на различните нива и фази компетентност, преминавайки последователно и в логическа последователност през отделните етапи на адаптационния процес.

2.4. Доброто познаване на психологическите и професионалните аспекти на социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства, е позволило създаването на методика за социална адаптация и постигането на житейски баланс за изследваната категория, съобразно новите условия на житейска дейност при взаимодействието на различните структури и органи, ангажирани с този процес на различни равнища.

2.5. Аргументирано и чрез богата фактология е анализиран българския опит в социалната адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства, което е в подкрепа на съвместните действия на държавната, извъндържавната (извънбюджетна) и инвестиционната системи за професионална ориентация, преподготовка (преквалификация) и устройване на работа.

2.6. Задълбоченото и научно безпристрастно изследване на практическата реализация на програма „Социална адаптация и икономическа интеграция на освободените военнослужещи от въоръжените сили в гражданското общество” по недвусмислен начин доказва наличието на конкретен и добре изграден документ с ясно дефинирани дейности, чието изпълнение и резултати за съжаление е противоположно на добрите практики и критерии за ефективност.

2.7. Създаването на:

- комплексен модел, съдържащ в себе си изведените принципи на лично-социално-действия подход, на интеграция, на педагогизация, на социо-културна насоченост и на научна обоснованост;

- на алгоритъм на модела за социално-психологическа подкрепа на военнослужещите, освободени от военна служба и на членовете на техните семейства

- на компетентностен модел, отразяващ ключовите компетенции, съобразени с Европейската квалификационна рамка и Програмата „Учене през целия живот“ в отговор на изискванията на бизнес-структурите и пазара на труда в динамична среда на обществено-икономическо развитие, представляват стратегическите решения за навременната и ефективна социална адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба.

III. Тематична област- „Социално програмиране “

3.1. Научно обоснована е тезата, за мястото и ролята на социалното програмиране за общественото управление, като междинен етап между планирането и бюджетирането при изпълнение на социалната политика на държавата. Акцентът е на социалната програма, като продукт на социалното програмиране и инструмент за решаването на социално значими проблеми, съобразно тяхната ресурсна обвързаност, изпълнители и срокове за решаване на комплекс от задачи и мероприятия.

3.2. Научно е защитена тезата за непротиворечивостта и сложността на връзката между икономическата и социалната ефективност на социалното програмиране е обусловена от методическия принцип, според който реализацията на социалната програма сама по себе си се превръща в катализатор за ефективно обществено-икономическо развитие. Изведени са критериите за оценка на ефективността на социалното програмиране в контекста на управлението по резултати, спазвайки принципа „какво-ако“, съобразно приоритетите в социалната дейност, произтичащи от динамичните промени в социалната среда.

3.3. Генерирано е ново знание за повишаване на ефективността на социалната активност на човешкия фактор като ключов за социалното управление и провеждането на ефективна социална политика чрез поддържането и развитието на адекватни на промените в социалната среда способности за хармонизиране на обществените отношения.

3.4. Чрез акцентиране върху стратегическите преимущества на активните социални програми като система от социални проекти с пряка и обратна

връзка на социалното взаимодействие, която определя възможностите за адаптация на компонентите на програмата към изменящите се изисквания спрямо нея е показана методологията за тяхното разработване, изследвани са особеностите на активна социална програма за развитие на човешкия ресурс и компонентите на механизма за активизиране на социалните програми.

IV. Тематична област - „Пазар на труда и социални политики“

4.1. Генерирани са нови знания и умения съсредоточени върху изграждането на функциониращ пазар на труда, при което акцентът е поставен върху активния характер на политиката на пазара на труда, насочена към въздействие върху поведението на целеви групи в условията на пазарна среда. Изведено е мястото и ролята на службите по заетостта в контекста на Общата стратегия за бъдещето, одобрена от европейските публични служби в отговор на предизвикателствата на динамичните промени в социалната среда и съобразена с изискванията на стратегическата рамка за развитие на „Европа 2020“.

4.2. Научно обосновано е защитена тезата за ефектите от въздействието на активните политики на пазара на труда, като е направен обзор на понятийния апарат, на особеностите и основните потоци на пазара на труда. Проследена е структурата на трудовия пазар. Анализирани са развитието и реструктурирането на пазара на труда за осигуряване на заетост, като акцентите са на особеностите на преходните процеси към активен пазар на труда и структурните изменения в заетостта на българския пазар.

4.3. Разработен е модел за изследване на политиките на изграждане на функциониращ пазар на труда и за заетост в контекста на европейската интеграция в предприсъединителния и следприсъединителния периоди. И ако в началните периоди от развитието на пазара на труда неговите политики са насочени предимно към преодоляване на последиците от икономическите реформи върху заетостта, то сега политиката на пазара на труда има ясно изразен активен характер и е насочена към въздействие върху процеси или формиране на поведение сред целеви групи съобразно предварително

планирани цели, то функциониращият пазар на труда в страната е адекватен механизъм на пазарната среда.

4.4. Обосновани са възможностите за рационализиране на управленските решения за ефективна социална политика, като е разработен процесен модел на дирекции „Бюра по труда“ на основата на дефинираните технологични процеси, детайлното метрично замерване на дейностите в Агенцията по заетостта, с цел тяхното стандартизиране и определяне на необходимата ресурсна осигуреност на процесите.

V. Тематична област – „Устойчиво развитие”

5.1. Създадена е стройна система от теоретични обобщения и предложения по проблемите на биологичното производство като един от начините за постигане на устойчиво развитие, посочени в Стратегията Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж за насърчаване на екологична и конкурент икономика, която ефективно използва ресурсите.

VI. Тематична област – „Образование и обучение”

6.1. В контекста на стратегическите цели за изграждане на икономика, основана на знания и иновации, са разгледани възможностите за приложение на концепцията за учене през целия живот. Акцентът е върху анализите и методологическите подходи за оценка на нуждите от обучение, което да е в съответствие с Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и да се базира на постигане на резултати, изразени като знания, умения и компетентности. Направени са анализи на националната образователна система. Обръща се специално внимание на професионалното обучение, неформалното и самостоятелното учене. Разгледани са нови подходи и модели за обучения, иновации и изграждане на капацитет.

VII. Тематична област – „Икономика и управление”

7.1. Тематичната област обхваща разнообразие от научни трудове в областта на икономиката и управлението, в които се търси представяне на нетрадиционни подходи и нови възможности за развитие на икономиката,

стратегическото управление, човешките ресурси, предприемачеството, като специален фокус се поставя на обратната връзка и контрола.

4. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

Научните и научно-приложните приноси в трудовете на кандидата в голяма степен обогатяват и доразвиват отделни направления на науката, свързани със сигурността и отбраната, социалната адаптация на военнослужещите, социалното програмиране, пазара на труда и социалните политики, устойчивото развитие, образованието и обучението, икономиката и управлението.

5. Заключение

Кандидатът за заемане на длъжността „професор“ проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев е доказан учен със своя авторитет. Богатата и разнообразна научна продукция, научните приноси, приложните аспекти на изследванията, преподавателската дейност и напълно съответстват на статуса „професор“. Отличната публикационна дейност, участието и в национални и международни форуми и уменията да отстоява своите научни тези, ми дават основание да дам своята висока оценка за съответствието с изискванията за заемане на длъжността „професор“.

6. Оценка на кандидата

Запознаването и проучване на представената по обявения конкурс за „професор“ научна продукция и личните ми контакти с кандидата ми дават основание да дам своята **положителна оценка** за постиженията на кандидата и да предложа на почитаемото научно жури, работещо по обявения конкурс да подкрепи процедурата за присъждане на академична длъжност „професор“ на проф. д.н. Венелин Кръстев Терзиев по професионално направление 9.1. „Сигурност и отбрана“, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“ за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Общовойскови“ в Национален военен университет „Васил Левски“.

10.05.2016 г.

гр. София

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

ПОЛКОВНИК ДОЦ. Д.Н. НЕНО ХРИСТОВ